

บทที่ 4

วิเคราะห์ปัญหาสิทธิในการจัดการทรัพย์สินหรือรายได้ของผู้ต้องขัง

การถูกจำกัดสิทธิและเสรีภาพเพราะเหตุต้องโทษจำคุกนั้น ต้องกระทำในลักษณะที่ไม่เกินความจำเป็น ซึ่งเป็นไปตามข้อกำหนดระหว่างประเทศ เช่น กติการะหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิพลเมืองและสิทธิทางการเมือง หลักพื้นฐานต่อการปฏิบัติกับผู้ต้องขัง หลักการว่าด้วยการคุ้มครองบุคคลที่ถูกจำคุกในทุกรูปแบบ เป็นต้น ดังนั้น สิทธิผู้ต้องขังในฐานะที่เป็นมนุษย์และพลเมืองของประเทศ จึงมีศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์เช่นเดียวกับพลเมืองทั่ว ๆ ไป รัฐจึงต้องกำหนดกฎหมายเพื่อให้ความคุ้มครอง โดยเฉพาะสิทธิขั้นพื้นฐานของมนุษย์ที่มีอยู่อันล่วงละเมิดมิได้ แม้ว่าจะถูกจำกัดสิทธิเสรีภาพบางประการจากผลของการกระทำผิดนั้นก็ตาม ซึ่งการให้ความคุ้มครองตามกฎหมายของราชทัณฑ์ตามสิทธิมนุษยชนและมาตรฐานขั้นต่ำแห่งองค์การสหประชาชาติว่าด้วยการปฏิบัติต่อผู้ต้องขังของไทยในปัจจุบันที่ได้รับคือ การได้รับอาหาร เครื่องนุ่งห่ม การรักษาพยาบาล ที่อยู่อาศัย การนับถือศาสนาและปฏิบัติศาสนกิจ การสื่อสาร การบริการเกี่ยวกับสิ่งบันเทิงและการพักผ่อนหย่อนใจ แม้ว่าจะมีการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องขังตามปฏิญญาสากล, หลักสิทธิมนุษยชนแต่สิทธิผู้ต้องขังที่ยังไม่ได้รับการพัฒนา คือ สิทธิในการจัดการทรัพย์สินหรือรายได้ เนื่องจากผู้ต้องขังอาจมีรายได้หรือมีทรัพย์สินในขณะที่อยู่ในเรือนจำ โดยรายได้ที่ได้รับเป็นเงินรางวัลจากการทำงาน แต่ปัญหาคือผู้ต้องขังไม่สามารถจัดการทรัพย์สินหรือรายได้ของตนเองในขณะที่ต้องโทษ อาจส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตภายหลังพ้นโทษเมื่อถูกปล่อยตัว เพราะไม่มีเงินทุนสนับสนุน หรือมีแต่อาจไม่เพียงพอต่อการประกอบอาชีพ และอาจนำไปสู่การกระทำผิดซ้ำของผู้ต้องขัง

การรับรองสิทธิของผู้ต้องขังของประเทศไทยปัจจุบัน จึงยังไม่สามารถเข้าถึงสิทธิบางประการตามมาตรฐานขั้นต่ำ หรือตามหลักสิทธิมนุษยชนและไม่อาจทัดเทียมกับเรือนจำของต่างประเทศ ซึ่งผู้วิจัยได้ศึกษาค้นคว้าจากเอกสารเพื่อนำมาวิเคราะห์ปัญหาเปรียบเทียบสิทธิของผู้ต้องขังตามกฎหมายประเทศต่าง ๆ ที่ได้มีการพัฒนากฎหมายราชทัณฑ์เพื่อประโยชน์และสิทธิของผู้ต้องขังตามหลักสิทธิเสรีภาพและศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ และได้เลือกศึกษากฎหมายราชทัณฑ์ที่เกี่ยวกับการจัดการทรัพย์สินหรือรายได้ของผู้ต้องขังในเครือรัฐออสเตรเลีย สาธารณรัฐฟินแลนด์ สหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี และสหรัฐอเมริกา ตามที่ได้ศึกษามาได้บทที่ 2 และ 3 เพื่อวิเคราะห์ถึงข้อดี ข้อเสีย เปรียบเทียบกับกฎหมายของไทยที่ใช้บังคับอยู่ในปัจจุบัน ให้มีการพัฒนาปรับปรุงสิทธิของผู้ต้องขังของไทยให้ทัดเทียมกับนานาอารยประเทศต่อไป

4.1 ปัญหาการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องขังในการฝากเงินแบบมีดอกเบี้ย (interest-bearing)

การคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องขังในการฝากเงินแบบมีดอกเบี้ย สำหรับประเทศไทยยังเป็นปัญหาว่าระเบียบกรมราชทัณฑ์ว่าด้วยการรับจ่ายเงินฝากของผู้ต้องขังในเรือนจำ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559 มีข้อจำกัดการมีเงินเหลืออยู่ในบัญชีผู้ต้องขัง ให้มีได้เพียง 9,000 บาทเท่านั้น หากผู้ซึ่งคนใดมีเงินได้มาจากการทำงานและมีจำนวนเกินกว่า 9,000 บาท ทางเรือนจำจะแจ้งให้ผู้ต้องขังติดต่อญาติหรือคนที่ไว้วางใจได้มารับเงินจำนวนที่เกินนั้นไปเก็บไว้ และหากไม่มีญาติหรือคนที่ไว้วางใจได้ ทางเรือนจำจะอนุญาตให้ฝากไว้โดยเรือนจำมีฐานะเป็นผู้รับฝากไว้จนกว่าจะปล่อยตัวพ้นโทษจึงจะคืนเงินดังกล่าวให้แก่ผู้ต้องขัง ดังนั้น เมื่อผู้ต้องขังมีจำนวนเงินที่เกินกว่าที่กำหนดไว้และไม่มีญาติหรือคนที่ไว้วางใจได้ จึงต้องนำเงินไปฝากกับทางเรือนจำรับฝากไว้โดยไม่มีค่าตอบแทนใด ๆ จากกรณีดังกล่าว ผู้ต้องขังจึงยังไม่มีสิทธิที่จะนำเงินไปฝากกับธนาคารพาณิชย์เพื่อรับดอกเบี้ยได้เพราะกฎหมายเกี่ยวกับราชทัณฑ์ของไทยยังไม่มีการบัญญัติเกี่ยวกับสิทธิดังกล่าวข้างต้น

เมื่อได้ทำการศึกษากฎหมายของเครือรัฐออสเตรเลีย พบว่า แนวคิดในการแก้ไขฟื้นฟูผู้ต้องขังตามมาตรา 83 แห่งพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2524 (Prisons Act 1981) ของเครือรัฐออสเตรเลียมีความคาดหวังต่อความสำเร็จไว้สูงมาก เพราะไม่ต้องการให้ผู้ต้องขังที่พ้นโทษแล้วกลับมากระทำผิดซ้ำอีก จึงมีนโยบายให้ผู้ต้องขังสามารถมีบัญชีเงินฝากส่วนตัวเพื่อรับดอกเบี้ยจากธนาคารได้โดยตรง แต่วิธีการคือ ผู้ต้องขังจะต้องยื่นคำร้องต่อเจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมเพื่อให้ดำเนินการแทน เพราะไม่มีสิทธิดำเนินการได้ด้วยตนเอง โดยให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการบริหารการเงิน ปี ค.ศ. 2006 ที่ให้อำนาจต่อเจ้าพนักงานการเงินเป็นผู้มีอำนาจในการออกคำสั่งแก้ไข เพิกถอน หรือให้ปฏิบัติตามคำสั่งที่เกี่ยวกับการบริหารการเงิน โดยระเบียบเงินฝากของผู้ต้องขังเป็นระเบียบเดียวกันกับการบริหารการเงินของรัฐที่กำหนดให้ผู้ต้องขังและเจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมต้องปฏิบัติตามเจ้าพนักงานการเงิน

นอกจากนี้ วัตถุประสงค์การฝากเงินแบบมีดอกเบี้ยนี้เพื่อส่งเสริมให้ผู้ต้องขังที่อยู่ในโครงการแก้ไขฟื้นฟูทัศนคติได้สะสมเงินรายได้สำหรับเป็นเงินทุนในการประกอบอาชีพภายหลังพ้นโทษ เพราะการมีเงินทุนถือเป็นปัจจัยสำคัญในการดำรงชีวิตอยู่กับครอบครัว สังคมและชุมชน เมื่อถูกปล่อยตัวจากเรือนจำ เพราะปัญหาที่พบภายหลังจากนักโทษถูกปล่อยตัวแล้วจะมีการกระทำผิดซ้ำและต้องกลับไปรับโทษในเรือนจำเช่นเดิม เนื่องจากฐานะทางการเงินไม่มั่นคงทางเรือนจำของเครือรัฐออสเตรเลียจึงมีนโยบายให้สิทธิผู้ต้องขังสามารถนำเงินรายได้ที่ได้รับมาในระหว่าง

ต้องโทษไปฝากไว้กับธนาคารเพื่อรับดอกเบี้ยเพื่อให้ผู้ต้องขังได้มีความพร้อมที่จะใช้ชีวิตร่วมกับสังคมหรือชุมชนได้เป็นปกติ

สำหรับสาธารณรัฐฟินแลนด์ ตามพระราชบัญญัติว่าด้วยการลงโทษ Imprisonment Act (767/2005) หมวดที่ 9 ว่าด้วย ทรัพย์สินและรายได้ของผู้ต้องขัง มิได้บัญญัติเรื่องการฝากเงินแบบมีดอกเบี้ยไว้โดยตรง แต่อนุญาตให้ผู้ต้องขังมีสิทธินำเงินฝากไว้กับธนาคารได้ โดยการบริหารเรือนจำจะแบ่งเป็นเรือนจำปิดและเรือนจำเปิด กรณีเรือนจำปิดผู้ต้องขัง ไม่มีสิทธิถือเงินแต่สามารถฝากเงินไว้กับธนาคารโดยเจ้าหน้าที่เรือนจำจะเป็นควบคุมระบบการเงินในบัญชี ในส่วนของเรือนจำเปิดผู้ต้องขังจะมีอิสระมากกว่า จะเก็บเงินไว้ใช้จ่ายหรือจะนำไปฝากไว้ในบัญชีธนาคารสามารถทำได้ตามความต้องการ ดังนี้ จึงมีความหมายว่า เมื่อผู้ต้องขังฝากเงินไว้กับธนาคารแล้วย่อมได้รับดอกเบี้ย การฝากเงินของผู้ต้องขังของเรือนจำในสาธารณรัฐฟินแลนด์ย่อมได้รับความคุ้มครองสิทธิในการจัดการทรัพย์สินและรายได้ เช่นเดียวกับเครื่องรัฐออสเตรเลีย และเห็นได้ว่า ทั้งเครื่องรัฐออสเตรเลียและสาธารณรัฐฟินแลนด์ไม่เคร่งครัดกับการควบคุมสิทธิของผู้ต้องขังมากเกินไป แต่ใช้การตรวจสอบมากกว่าการจำกัดสิทธิ จึงเป็นการปฏิบัติตามข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติตามความเหมาะสม

สำหรับประเทศไทย การบริหารงานราชทัณฑ์โดยพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 และการเงินของผู้ต้องขังโดยระเบียบกรมราชทัณฑ์ว่าด้วยการรับจ่ายเงินฝากของผู้ต้องขัง พ.ศ. 2559 (ฉบับที่ 2) มิได้บัญญัติให้ผู้ต้องขังมีสิทธินำเงินที่มีอยู่ไปฝากไว้ในธนาคาร ไม่ว่าจะกรณีใด ๆ ถึงแม้ผู้ต้องขังจะมีรายได้ หรือรายรับ โดยเรือนจำเป็นผู้จ่ายให้ก็ตาม แต่ไม่มีสิทธิขอให้ทางเรือนจำนำเงินไปไว้กับธนาคารได้ นอกเสียจาก ทางเรือนจำจะเป็นผู้ฝากเงินในนามของเรือนจำจึงจะทำได้ กล่าวคือ เป็นการนำเงินของผู้ต้องขังทุกคนรวมกันไปฝากไว้ในนามของเรือนจำผู้เป็นเจ้าของเงินนั้น ถึงแม้ทางเรือนจำจะมีการฝึกวิชาชีพ มีการทำผลิตภัณฑ์ที่เป็นฝีมือแรงงานจากผู้ต้องขังเพื่อจำหน่ายให้มีรายได้ รวมถึงโครงการแก้ไขฟื้นฟูพฤติกรรมโดยฝึกอบรมวิชาชีพ อบรมให้การศึกษา เพื่อให้ผู้ต้องขังได้มีความรู้ไปประกอบอาชีพภายหลังพ้นโทษ แต่เป็นเพียงการฝึกทักษะความรู้ แต่ไม่มีการกล่าวถึงเรื่องเงินทุนภายหลังพ้นโทษ จะมีเพียงเงินที่ทางเรือนจำรับฝากไว้แล้วส่งคืนให้เมื่อปล่อยตัวซึ่งผู้ต้องขังบางรายอาจจะไม่มีเงินเหลืออยู่ จึงส่งผลกระทบต่อชีวิตผู้ต้องขังภายหลังพ้นโทษ และทำให้ผู้ต้องขังกลับมากระทำผิดซ้ำอีก โดยสถิติผู้ต้องขังกระทำผิดซ้ำมีคิดความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินตั้งแต่ 2 ถึง 5 ครั้ง เนื่องจากด้านการยอมรับการให้มีสถานะทางสังคมเช่นคนปกติทั่วไปหรือการยอมรับเข้าทำงานในหน่วยงานต่าง ๆ ซึ่งผู้ต้องขังมีประวัติเป็นผู้กระทำผิดมาก่อนจึงยอมรับได้ยาก ในขณะที่เครื่องรัฐออสเตรเลียและสาธารณรัฐฟินแลนด์ไม่พบปัญหาเรื่องการกระทำผิดซ้ำ เพราะความยากจนหรือการไม่มีงานทำ แต่กลับมีนโยบายสร้างความมีประสิทธิภาพของผู้ต้องขัง

ก่อนปล่อยตัวที่เข้าร่วมโครงการแก้ไขฟื้นฟูพฤติกรรมเสียให้ผู้ต้องขังมีรายได้จากงานในโครงการและนำเงินรายได้นั้นไปฝากธนาคารแบบมีดอกเบี้ย

ดังนั้น ผู้วิจัยจึงมีความเห็นว่าควรมานำมาตรการเงินฝากแบบมีดอกเบี้ยของผู้ต้องขังตามเครื่องรัฐออสเตอร์เลียและสาธารณรัฐฟินแลนด์มาปรับใช้ในการบริหารจัดการเงินฝากผู้ต้องขังของเรือนจำในประเทศไทย เพื่อเป็นการส่งเสริมให้ผู้ต้องขังมีเงินออมไว้สำหรับเป็นทุนในการประกอบอาชีพภายหลังพ้นโทษ และหากผู้ต้องขังไม่มีความเดือดร้อนทางการเงินมีการประกอบอาชีพที่สุจริตแล้ว จะช่วยลดปัญหาการกระทำผิดซ้ำและไม่ต้องกลับเข้าไปใช้ชีวิตในเรือนจำอีก

ตารางเปรียบเทียบกฎหมายต่างประเทศและกฎหมายไทย

4.1 ปัญหาการคุ้มครองสิทธิของผู้ต้องขังในการฝากเงินแบบมีดอกเบี้ย (interest-bearing)

ตารางที่ 4.1 เปรียบเทียบการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องขังในการฝากเงินแบบมีดอกเบี้ยตามกฎหมายต่างประเทศและของไทย ซึ่งประเทศไทยสามารถนำมาปรับใช้ในการบริหารงานราชทัณฑ์ เพื่อประโยชน์สำหรับผู้ต้องขังในการใช้ชีวิตภายหลังพ้นโทษ

เครือรัฐออสเตรเลีย	สาธารณรัฐฟินแลนด์	ประเทศไทย
<p>นโยบายการบริหารการเงินของราชทัณฑ์ อนุญาตให้ผู้ต้องขังขอให้เจ้าหน้าที่นำเงินไปฝากบัญชีส่วนตัวกับธนาคารพาณิชย์ตามกฎหมายดังนี้</p> <ol style="list-style-type: none"> พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ 1981 (Prison Act 1981) ระเบียบเรือนจำ 1982 (Regulation 1982) พระราชบัญญัติการบริหารการเงิน 2006 (Financial Management Act 2006) 	<p>พระราชบัญญัติว่าด้วยการลงโทษ (Imprisonment Act (767/2005) อนุญาตให้ผู้ต้องขังนำเงินฝากไว้กับธนาคารดังนี้</p> <p>Section 3 ในเรือนจำปิดผู้ต้องขัง ไม่มีสิทธิในการครอบครองเงินแต่จะนำเงินนั้นฝากไว้กับบัญชีธนาคารส่วนตัวของผู้ต้องขัง เพื่อเป็นค่าใช้จ่ายตามการควบคุมของเจ้าหน้าที่เรือนจำก็ได้</p> <p>กรณีเรือนจำเปิด ผู้ต้องขังมีสิทธิในการถือเงิน หรือจะนำไปฝากไว้กับบัญชีธนาคารส่วนตัวของผู้ต้องขังสามารถกระทำได้</p>	<p>พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ 2560 และระเบียบว่าด้วยการรับจ่ายเงินฝากของผู้ต้องขัง พ.ศ. 2559 (ฉบับที่ 2) ไม่มีบทบัญญัติเรื่องการนำเงินของผู้ต้องขังไปฝากธนาคารแบบมีดอกเบี้ย แต่อนุญาตให้มีอยู่ในบัญชีสำหรับใช้จ่ายไม่เกิน 9,000 บาท หากมีเงินเกินกว่า 9,000 บาท ทางเรือนจำจะนำเงินของผู้ต้องขังไปฝากไว้กับฝ่ายคลังหรือธนาคารในนามของเรือนจำ</p>

4.2 ปัญหาการคุ้มครองสิทธิในการได้รับค่าจ้างจากการทำงาน

ปัจจุบันรูปแบบการทำงานของผู้ต้องขังในเรือนจำมีลักษณะเป็นงานอุตสาหกรรมการผลิตที่มีทั้งการใช้ทักษะทางฝีมือขั้นสูง งานรับเหมาด้านสาธารณะและงานรับจ้างทั่วไปที่ไม่เน้นการใช้ทักษะด้านฝีมือ แต่งานทั้งหลายนั้นก่อให้เกิดรายได้และมีผลประโยชน์และมูลค่าทางเศรษฐกิจโดยราคาส่งของนั้นขึ้นอยู่กับชิ้นงานที่ผลิตได้ตามความประณีตของผู้ต้องขัง แต่อย่างไรก็ตามเมื่อมีการจ่ายค่าแรงการผลิตให้แก่ผู้ต้องขังเป็นการจ่ายจากต้นทุน กำไร ที่ถูกหักออกและจะจ่ายให้เมื่อมีการนำผลิตภัณฑ์ที่ผู้ต้องขังทำขึ้นไปจำหน่าย ซึ่งไม่มีการระบุที่แน่นอนว่าการจ่ายค่าจ้างจะจ่ายในอัตราเท่าไร และมีกำหนดการจ่ายให้เมื่อใด เนื่องจากพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 มาตรา 50 วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ผู้ต้องขังไม่มีสิทธิได้ค่าจ้างจากการงานที่ได้ทำ แต่ในกรณีที่การทำงานที่ได้ทำไปนั้นก่อให้เกิดรายได้ซึ่งคำนวณเป็นราคาค่าเงินได้ ผู้ต้องขังอาจได้รับเงินรางวัลตอบแทนจากการงานนั้นได้”

วรรคสอง “การคำนวณรายได้เป็นราคาค่าเงินและการจ่ายเงินรางวัล ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง”

เมื่อศึกษากฎหมายของเครือรัฐออสเตรเลีย พบว่า รูปแบบการทำงานของผู้ต้องขังในเรือนจำมีลักษณะเป็นงานอุตสาหกรรมและมีรายได้มีผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจ ทางเรือนจำจึงมีมาตรการคุ้มครองการทำงานของผู้ต้องขังซึ่งบัญญัติเรื่องการทำงานไว้ในมาตรฐานคู่มือของเรือนจำในเครือรัฐออสเตรเลีย ฉบับปรับปรุง ปี ค.ศ. 2012 และระเบียบกรมราชทัณฑ์ ปี ค.ศ. 1982 ภายใต้พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2524 ซึ่งเริ่มใช้ในเรือนจำตั้งแต่ ปี ค.ศ. 1981 ซึ่งการพิจารณาให้ผู้ต้องขังทำงานเป็นอำนาจของผู้บริหารระดับสูง และผู้ต้องขังทุกคนจะต้องได้รับการงานทำ ยกเว้นผู้ที่อยู่ระหว่างการพิจารณาคดี

ส่วนหน้าที่การงานจะแบ่งระดับขั้นตามทักษะของผู้ต้องขังไว้ 5 ระดับ ตั้งแต่ระดับที่ 1 คือ การทำงานที่ต้องใช้ทักษะหรือความสามารถพิเศษหรือความถนัดเฉพาะทาง ระดับที่ 2 เป็นงานที่ต้องใช้ทักษะขั้นสูงและต้องอาศัยความรอบคอบสูง ระดับที่ 3 งานที่ต้องใช้ทักษะขั้นสูงหรือมีความพยายามสูง ระดับที่ 4 งานที่ต้องใช้ทักษะขั้นพื้นฐานธรรมดาทั่วไปและ ระดับที่ 5 งานที่ไม่ได้ใช้ทักษะตามระดับที่ 1- 4 แต่เป็นงานในหน้าที่ทั่ว ๆ ไป ตามปกติ และทุกระดับของผู้ต้องขังจะได้รับค่าจ้างการทำงานทุกสัปดาห์จากระดับที่ 1 ถึง 5 ดังนี้ 35 เหรียญ 27 เหรียญ 21 เหรียญ 15 เหรียญ และ 11 เหรียญ เป็นการกำหนดไว้ชัดเจนว่าผู้ต้องขังที่ทำงานตามที่ระบุไว้ จะต้องได้รับค่าจ้างจากการทำงาน

ในสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี วัตถุประสงค์ในการทำงานของผู้ต้องขังเพื่อใช้เป็นกิจกรรมในการบำบัดและให้ผู้ต้องขังที่ต้องการมีอาชีพหลังปล่อยตัวพ้นโทษ แต่เรื่องการจ่ายค่าตอบแทนการทำงานก็ยังคงดำเนินการควบคู่กัน ผู้ต้องขังจะได้รับค่าแรงตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน ทางเรือนจำจะมีหนังสือแจ้งให้ผู้ต้องขังทราบถึงผลงานที่ตนได้ทำขึ้นและมีสิทธิได้รับค่าตอบแทนตามความสามารถ หลักเกณฑ์นี้ปฏิรูปเมื่อมีการลงโทษสมัยใหม่ คือการแก้ไขฟื้นฟูแทนการแก้แค้นทดแทน โดยผู้ต้องขังมีสิทธิได้รับค่าจ้างเช่นเดียวกับเมื่อครั้งยังมีอิสรภาพคือ สามารถตกลงการทำงานกับนายจ้างซึ่งมีรูปแบบการจ่ายค่าตอบแทนการทำงานตามกฎหมายแรงงาน การจ่ายค่าจ้างการทำงานให้ผู้ต้องขังจึงมีความชัดเจน ซึ่งเป็นมาตรการคุ้มครองการใช้แรงงานผู้ต้องขังเพื่อไม่ให้มีลักษณะเป็นแรงงานทาส มาตรการคุ้มครองการทำงานของผู้ต้องขังโดยจ่ายค่าจ้างในการทำงานให้แก่ผู้ต้องขังในทุกกรณี รวมถึงการไม่ได้ทำงานที่เกิดจากสาเหตุอื่นที่ไม่ใช่ความผิดของผู้ต้องขังก็ตาม สามารถรับเงินค่าชดเชยการทำงานได้

ในสาธารณรัฐฟินแลนด์ การจ่ายค่าตอบแทนการทำงานโดยแยกประเภทของงานที่ควรได้รับค่าตอบแทนไว้อย่างชัดเจนเช่นเดียวกัน โดยกำหนดให้จ่ายค่าตอบแทนในกรณีที่ผู้ต้องขังในเรือนจำเปิดทำงานเกี่ยวกับวิชาชีพ และการจ่ายเป็นค่าเบี้ยเลี้ยงสำหรับการทำงานของผู้ต้องขังในเรือนจำปิด โดยตัวชี้วัดสำหรับผู้ต้องขังในเรือนจำปีคว่าควรได้รับเบี้ยเลี้ยงหรือไม่ขึ้นอยู่กับงานที่ทำ โดยพิจารณาได้ 3 ลักษณะคือ ปริมาณของงานที่ทำ ความขยันหมั่นเพียรในการทำงานกับเรือนจำมีความสม่ำเสมอหรือไม่ และระยะเวลาที่ทำงานกับเรือนจำทำมานานเพียงใด ส่วนงานการฝึกวิชาชีพและการทำงานอื่นให้จ่ายตามความสามารถของผู้ต้องขัง นอกจากนี้ มีการนำมาตรการทางภาษีมาหักลดหย่อนกับรายได้ของผู้ต้องขัง เช่น การทำงานที่คิดเป็นชั่วโมงจะไม่ถือว่าเป็นค่าจ้างหรือเป็นการทำงานที่ต้องจ่ายค่าเบี้ยเลี้ยง และการจ่ายค่าตอบแทนการทำงานในทุกกรณีทางเรือนจำจะจ่ายเงินเข้าบัญชีผู้ต้องขังที่เก็บไว้กับเรือนจำอย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง

สหรัฐอเมริกา มีลักษณะการทำงานแบบเรือนจำอุตสาหกรรม โดยแบ่งการรับงานจากภาครัฐและเอกชน การจ่ายค่าตอบแทนในกรณีของภาครัฐจะแบ่งการทำงานของผู้ต้องขังเป็น 5 ลำดับจากผลงานที่ดีมากถึงลำดับธรรมดา การจ่ายเงินค่าจ้างจึงเป็นไปตามลำดับของผลงาน ส่วนการจ่ายค่าแรงในการทำงานให้กับภาคเอกชน จะต้องจ่ายให้ไม่น้อยกว่าลักษณะงานที่คล้ายคลึงกันตามที่ท้องถิ่นนั้นๆ

สำหรับประเทศไทย การได้รับค่าจ้างจากการทำงานของผู้ต้องขังตามพระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 ส่วนที่เกี่ยวกับหน้าที่และการงานของผู้ต้องขังบัญญัติไว้ชัดเจนในมาตรา 50 ว่า “ผู้ต้องขังไม่มีสิทธิได้ค่าจ้างจากการทำงานที่ได้ทำ แต่ในกรณีที่การทำงานที่ได้ทำไปนั้นก่อให้เกิด

รายได้ซึ่งคำนวณเป็นราคาเงินได้ ผู้ต้องขังอาจได้รับเงินรางวัลตอบแทนจากการงานนั้นได้” และ “การคำนวณรายได้เป็นราคาเงินและการจ่ายเงินรางวัล ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง” ซึ่งในกฎกระทรวงดังกล่าวนี้ กำหนดให้การจ่ายเงินค่าตอบแทนขึ้นอยู่กับชิ้นงานที่ทำ ถ้าเป็นงานที่สามารถสร้างรายได้ ให้จ่ายได้ไม่เกินร้อยละห้าสิบ โดยหักต้นทุน กำไร และเงินจำนวนนั้นต้องจ่ายให้กับเจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมอีกไม่เกินร้อยละสิบห้า และกรณี “ผู้ต้องขังซึ่งได้รับบาดเจ็บ เจ็บป่วย หรือตาย เนื่องจากการงาน มีสิทธิได้รับเงินทำขวัญตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง”

จากการศึกษากฎหมายราชทัณฑ์ของไทย เมื่อเปรียบเทียบสิทธิของต้องขังตามกฎหมายต่างประเทศแล้วได้ระบุไว้ชัดเจนว่าผู้ต้องขังไม่มีสิทธิได้ค่าจ้างจากการงานที่ได้ทำ ส่วนจะได้เงินหรือไม่ขึ้นอยู่กับงานที่ได้ทำ ถ้าเป็นงานที่ก่อให้เกิดรายได้จึงจะมีการคำนวณเงินรางวัลเป็นค่าตอบแทนให้ สรุปได้ว่าการจะจ่ายเงินค่าตอบแทนการทำงานให้ผู้ขังได้นั้นขึ้นอยู่กับชิ้นงานที่ทำ และถ้าชิ้นงานที่ทำนั้นไม่มีการนำไปจำหน่ายก็จะไม่มีเงินรายได้เข้ามา ผู้ต้องขังจึงไม่มีสิทธิได้รับค่าตอบแทนการทำงาน ซึ่งข้อกำหนดตามมาตรฐานขั้นต่ำ ข้อ 76 (1) กล่าวว่า ควรมีระบบจ่ายค่าตอบแทนการทำงานของผู้ต้องขังอย่างยุติธรรม แต่ระบบการจ่ายค่าตอบแทนการทำงานของไทยยังมีลักษณะได้เปรียบแรงงานผู้ต้องขังอยู่มาก

ผู้วิจัยเห็นว่า กรมราชทัณฑ์ของไทยควรนำมาตรการการคุ้มครองการทำงานของสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนีและสาธารณรัฐฟินแลนด์มาปรับใช้ โดยคิดคำนวณตามของสมรรถภาพของผู้ต้องขังในการสร้างผลิตภัณฑ์แต่ละชิ้นงานที่สร้างขึ้น เพื่อเป็นการสร้างแรงจูงใจและความขยันหมั่นเพียรแก่ผู้ต้องขังและจะทำให้เกิดการแข่งขันด้านฝีมือแรงงานที่มีประสิทธิภาพมากขึ้น และจะมีผลดีต่อผู้ต้องขังภายหลังพ้นโทษและนำไปประกอบอาชีพต่อไป

ตารางที่ 4.2 เปรียบเทียบการคุ้มครองสิทธิผู้ต้องขังในการได้รับค่าจ้างจากการทำงาน ซึ่งตามกฎหมายต่างประเทศจะมีการคุ้มครองการจ่ายค่าจ้างให้แก่ผู้ต้องขังอย่างชัดเจน แต่ประเทศไทยได้บัญญัติไว้ว่าผู้ต้องขังไม่มีสิทธิได้ค่าจ้างจากการทำงาน

เครือรัฐ ออสเตรเลีย	สาธารณรัฐ เยอรมนี	สาธารณรัฐ ฟินแลนด์	สหรัฐอเมริกา	ประเทศไทย
<p>1. ระเบียบเรือนจำปี ค.ศ. 1982</p> <p>2. พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ 1981 กำหนดให้จ่ายค่าบำเหน็จตามทักษะของการทำงานซึ่งแบ่งไว้ 5 ระดับ ตั้งแต่ระดับที่ 1 ถึง ระดับ ที่ 5 การจ่ายค่าบำเหน็จตั้งแต่ 11 เหรียญต่อสัปดาห์ ลงมาถึง 35 เหรียญต่อสัปดาห์ ขึ้นอยู่กับฝีมือการทำงานของผู้ต้องขัง</p>	<p>มาตรา 39 ผู้ต้องขังจะได้รับค่าตอบแทนการทำงานตามกฎหมายคุ้มครองแรงงาน</p>	<p>Section 6 การจ่ายค่าแรงให้กับการทำงานที่มีเบียดเบียนจ่ายให้เฉพาะในเรือนจำปี</p> <p>ส่วนการจ่ายเงินค่าจ้าง จะจ่ายในกรณีที่ผู้ต้องขังในเรือนจำเปิดทำงานทางด้านวิชาชีพ</p> <p>การจ่ายค่าจ้างให้แก่ผู้ต้องขังจะจ่ายเงินให้อย่างน้อยเดือนละ 1 ครั้ง</p>	<p>ข้อบังคับของรัฐบาลว่าด้วยอำนาจรัฐบาล ค.ศ. 2010</p> <p>การจ่ายค่าแรงในกรณีทำงานให้ภาครัฐจะจ่ายตามลำดับชั้น 5 ระดับ จากลำดับชั้นที่ 5 จะได้รับเงินน้อยที่สุด จนถึงลำดับชั้นที่ 1 จะได้รับเงินมากที่สุด</p> <p>กรณีการทำงานให้เอกชน ผู้ต้องขังจะได้รับค่าแรงไม่น้อยกว่าค่าแรงที่มีการจ้างงานที่คล้ายคลึงกันในท้องถิ่นนั้นๆ</p> <p>นอกจากนี้ ยังมีการจ่ายเงินในกรณีอื่นๆ เช่น การทำงานล่วงเวลา การทำงานในวันหยุดพักผ่อน</p>	<p>พระราชบัญญัติราชทัณฑ์ พ.ศ. 2560 มาตรา 50 วรรคหนึ่ง “ผู้ต้องขังไม่มีสิทธิได้ค่าจ้างจากการทำงานที่ได้ทำ แต่ในกรณีที่การทำงานที่ได้ทำไปนั้นก่อให้เกิดรายได้ซึ่งคำนวณเป็นราคาเงินได้ ผู้ต้องขังอาจได้รับเงินรางวัลตอบแทนจากการทำงานนั้นได้”</p> <p>วรรคสอง “การคำนวณรายได้เป็นราคาเงินและการจ่ายเงินรางวัล ให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง”</p>

4.3 สิทธิของผู้ต้องขังในการใช้เงินในระหว่างต้องโทษในเรือนจำ

เนื่องจากนโยบายกรมราชทัณฑ์มีมาตรการควบคุมการใช้เงินของผู้ต้องขังให้เป็นไปตามระเบียบกรมราชทัณฑ์ว่าด้วยการรับจ่ายเงินฝากของผู้ต้องขังในเรือนจำ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559 โดยให้ใช้ได้ไม่เกินวันละ 300 บาท และหากเรือนจำใดประสงค์จะให้ผู้ต้องขังถอนเงินใช้ประจำวันมากกว่าที่กำหนดไว้ให้ขออนุมัติจากอธิบดีเป็นกรณีๆ ไป นโยบายดังกล่าว มีวัตถุประสงค์เพื่อควบคุมผู้ต้องขังไม่ให้ใช้เงินในการสร้างอิทธิพลหรือป้องกันเพื่อไม่ให้เส้นทางการเงินของผู้ต้องขังนั้นมีที่มาโดยมิชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งผู้วิจัยมีความเห็นว่า วิธีการดังกล่าวไม่สามารถควบคุมการสร้างอิทธิพลในเรือนจำได้ เพราะถึงอย่างไร ผู้ต้องขังอาจมีวิธีการอื่น เช่น แฉงญาติให้ออนเงินเข้าบัญชีใครก็ตามที่ตนเองมีความเกี่ยวข้องในทางผลประโยชน์ อาจจะเป็นการโอนเงินโดยญาติผู้ต้องขังผ่านทางญาติผู้ต้องขังด้วยกัน หรือโอนเงินโดยญาติผู้ต้องขังเข้าบัญชีของเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ การแก้ปัญหาดังกล่าวอาจไม่ประสบผลสำเร็จ

นโยบายการใช้เงินในระหว่างต้องโทษของผู้ต้องขังในเครือรัฐออสเตรเลีย ผู้ต้องขังมีสิทธิสั่งซื้อสิ่งของจากภายนอกเรือนจำในกรณีที่สิ่งของนั้นไม่มีจำหน่ายในร้านค้าสวัสดิการ เพียงแต่มีเงื่อนไขว่าการสั่งซื้อจะต้องมีความโปร่งใส ชัดเจน มีการแจ้งรายละเอียดของแหล่งจำหน่ายสินค้า และต้องรับประกันได้ว่าแหล่งข้อมูลนั้นมีความน่าเชื่อถือ นโยบายดังกล่าว เพื่อส่งเสริมให้ผู้ต้องขังเข้าถึงแหล่งสินค้าได้ตามที่ต้องการ เนื่องจากการถูกจองจำเป็นเวลานานทำให้โอกาสของผู้ต้องขังถูกตัดขาดจากโลกภายนอก ซึ่งสอดคล้องกับข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำในการดูแลผู้ต้องขังให้มีความเลือกในการดำรงชีวิตในเรือนจำโดยไม่เป็นการจำกัดสิทธิผู้ต้องขังมากเกินไป ประกอบกับการมีแนวคิดสมัยใหม่ในการบริหารเรือนจำ แต่การใช้เงินที่ได้จากเงินรางวัลและเงินในบัญชีส่วนตัว จะต้องได้รับอนุญาตจากเจ้าพนักงานผู้ควบคุมให้ใช้จ่ายเพื่อชำระค่าสิ่งของที่สั่งซื้อนั้น และให้มีการปรับจำนวนเงินในบัญชีภายหลังจากมีการชำระค่าสินค้าแล้ว โดยรีบดำเนินการให้เร็วที่สุดตามที่ได้รับอนุญาตให้ใช้เงิน เป็นการควบคุมการใช้เงินของผู้ต้องขังและป้องกันไม่ให้ใช้เงินเกินบัญชี

สาธารณรัฐฟินแลนด์ เฉพาะเรือนจำปิดที่ผู้ต้องขังใช้จ่ายเงิน โดยผ่านการหักบัญชีในการซื้อสิ่งของจากภายนอกเรือนจำและมีการตรวจสอบจากเจ้าหน้าที่ผู้ควบคุมอย่างเคร่งครัด แต่ในส่วนเรือนจำเปิดผู้ต้องขังสามารถถือเงินไปใช้จ่ายซื้อของได้ด้วยตนเองในพื้นที่ที่เรือนจำกำหนดให้ การให้สิทธิแก่ผู้ต้องขังในการใช้จ่ายเงินของทั้งเครือรัฐออสเตรเลียและสาธารณรัฐฟินแลนด์ เป็นการปฏิบัติที่สอดคล้องกับข้อกำหนดตามมาตรฐานขั้นต่ำและหลักสิทธิมนุษยชนที่มองว่าผู้ต้องขังก็เป็นพลเมืองคนหนึ่งที่มีสิทธิในการใช้ทรัพย์สินของตนเอง

สำหรับสหพันธ์สาธารณรัฐเยอรมนี การจะอนุญาตให้ผู้ต้องขังใช้เงินของเรือนจำนั้น จะต้องคำนึงถึงความต้องการและความจำเป็นของผู้ต้องขังเป็นสำคัญ สิ่งของเครื่องใช้เหล่านั้นจะต้องเป็นประโยชน์เกี่ยวกับสุขภาพอนามัยของผู้ต้องขังซึ่งเป็นไปตามข้อกำหนดมาตรฐานขั้นต่ำขององค์การสหประชาชาติ

สำหรับประเทศไทย มีมาตรการควบคุมการใช้เงินของผู้ต้องขังให้ปฏิบัติตามระเบียบกรมราชทัณฑ์ว่าด้วยการรับจ่ายเงินฝากของผู้ต้องขังในเรือนจำ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2559 โดยให้ใช้ได้ไม่เกินวันละ 300 บาท และหากเรือนจำใดประสงค์จะให้ผู้ต้องขังถอนเงินใช้ประจำวันมากกว่าที่กำหนดไว้ให้ขออนุมัติจากอธิบดีเป็นกรณี ๆ การออกระเบียบควบคุมการใช้จำนวนเงินตามที่กล่าว ผู้วิจัยเห็นว่า เป็นการจำกัดสิทธิของผู้ต้องขังมากเกินไป ซึ่งการที่ผู้ต้องขังถูกจองจำอยู่เป็นเวลานาน และถูกจำกัดสิทธิหลาย ๆ ด้าน ในขณะที่ภายนอกเรือนจำมีความก้าวหน้าทางนวัตกรรมอันหลากหลายทั้งที่มีความเกี่ยวข้องกับตัวผู้ต้องขัง เช่น สินค้าประเภทเครื่องอุปโภค บริโภค ที่ผู้ต้องขังมีสิทธิที่จะใช้ได้แต่ไม่มีโอกาสเพราะทางเรือนจำได้นำมาจัดจำหน่ายในร้านสวัสดิการ ก็ควรให้โอกาสแก่ผู้ต้องขังในการเลือกซื้อสิ่งของที่ไม่มีจำหน่ายในเรือนจำ เพราะเงินซึ่งถือเป็นทรัพย์สินส่วนตัวของผู้ต้องขังเจ้าของทรัพย์สินจึงมีสิทธิใช้สอยทรัพย์สินของตน การให้เหตุผลเพื่อเป็นการควบคุมผู้ต้องขังไม่ให้ใช้เงินในการสร้างอิทธิพลในเรือนจำ หรือเพื่อตัดระบบการใช้เงินในทางที่ผิดกฎหมาย แต่ผู้วิจัยวิเคราะห์ว่า จะมีผลเสียมากกว่าผลดีเพราะการใช้เงินโดยวิธีอื่นที่เรือนจำไม่สามารถตรวจสอบหรือรู้เท่าทัน เช่น การขอให้ญาติโอนเงินไปยังผู้ต้องขังคนอื่น ซึ่งเรือนจำควรให้อิสระแก่ผู้ต้องขังที่จะใช้เงินแต่ทางเรือนจำเป็นฝ่ายตรวจสอบเช่นเดียวกับเรือนจำในเครือรัฐออสเตรเลียและสาธารณรัฐฟินแลนด์จะเป็นผลดีมากกว่า

เมื่อเปรียบเทียบระบบเรือนจำเปิดของไทยกับสาธารณรัฐฟินแลนด์ จะมีความแตกต่างกันมากในเรื่องการใช้เงิน ด้านกฎหมายของประเทศไทยนั้น ทั้งเรือนจำเปิดและเรือนจำปิด ให้ใช้กฎระเบียบเดียวกัน ผู้ต้องขังไม่มีสิทธิใดๆ ในการเกี่ยวข้องกับเงินหรือทรัพย์สินอันมีค่า ซึ่งไม่สอดคล้องกับความเป็นจริง เพราะผู้ต้องขังในเรือนจำเปิดจะไม่สามารถควบคุมและมองเห็นกันได้ตลอดเวลาเช่นผู้ต้องขังในเรือนจำปิด อีกทั้ง เรือนจำเปิด หรือเรือนจำชั่วคราว หรือทัณฑสถานเปิด เป็นสถานที่สำหรับก่อนปล่อยตัวผู้ต้องขังให้มีการประกอบอาชีพ ซึ่งในประเทศไทยมีเรือนจำเปิดมากกว่า 10 แห่ง เช่น ทัณฑสถานเปิดทุ่งเบญจาจังหวัดจันทบุรี ทัณฑสถานเปิดบ้านนาวงจังหวัดพัทลุง ทัณฑสถานเปิดห้วยโป่งจังหวัดระยอง ทัณฑสถานเปิดบ้านเนินสูงจังหวัดปราจีนบุรี เรือนจำชั่วคราวเขากลิ้ง จังหวัดเพชรบุรี เรือนจำชั่วคราวคลองโพธิ์ จังหวัดนครสวรรค์ เรือนจำชั่วคราวเขาหมาก จังหวัดนครศรีธรรมราช เป็นต้น แต่ละแห่งมีจำนวนผู้ต้องขังตามสภาพงานของแต่ละสถานที่ อาจจะมีตั้งแต่ 40 คนขึ้นไป และใช้กฎระเบียบเดียวกัน คือ คำว่า นักโทษ หรือ

ผู้ต้องขัง จะไม่มีสิทธิใช้ หรือ ครอบครองเงินสด แต่ในทางปฏิบัติที่ไม่อาจปฏิเสธได้ คือ นักโทษ หรือ ผู้ต้องขังที่อยู่ในเรือนจำเปิดมีการใช้จ่ายเงินในการซื้ออาหารในสถานที่ใกล้เคียง แต่ในทางกฎหมายไม่อนุญาตให้ใช้ได้

ดังนั้น เพื่อให้หลักการปฏิบัติไม่ขัดต่อหลักกฎหมายที่บัญญัติว่า เงินเป็นสิ่งของต้องห้าม นำเข้าเรือนจำ และไม่อนุญาตให้ผู้ต้องขังครอบครองเงิน เรือนจำของไทยจึงควรนำวิธีการบริหาร เรือนจำตามแบบสาธารณรัฐฟินแลนด์มาใช้คือ อนุญาตการใช้เงินสำหรับผู้ต้องขังที่อยู่ในเรือนจำ หรือทัณฑสถานเปิด โดยจัดให้มีร้านค้าสวัสดิการสำหรับเรือนจำเปิดเพื่อให้ผู้ต้องขังหาซื้อสิ่งของ ได้ตามต้องการ จึงน่าจะส่งผลดีเพราะเป็นรายได้ทางเศรษฐกิจอีกช่องทางหนึ่งที่เรือนจำสามารถ บริหารจัดการให้เกิดเศรษฐกิจสร้างสรรค์จากร้านค้าสวัสดิการผู้ต้องขังได้ เนื่องจากระบบ หมุนเวียนการเงินจากร้านสวัสดิการผู้ต้องขังในเรือนจำปีใดบางแห่งสามารถสร้างรายได้ต่อวันเป็น เงินนับแสนบาท นอกจากนี้ ยังสามารถตรวจสอบการใช้เงินของผู้ต้องขังได้ เพราะมีการจัดร้านค้า สวัสดิการให้อยู่ในอาณาบริเวณที่ผู้ต้องขังสามารถหาซื้อสินค้าได้สะดวก

ตารางที่ 4.3 เปรียบเทียบสิทธิของผู้ต้องขังในการใช้เงินในระหว่างต้องโทษในเรือนจำ ซึ่งข้อกำหนดพระราชกำหนดต่างประเทศให้สิทธิของผู้ต้องขังในการใช้เงินได้มากกว่าของประเทศไทยโดยคำนึงถึงประโยชน์ของผู้ต้องขังมากกว่าการใช้จ่ายในชีวิตประจำวัน

เครือรัฐออสเตรเลีย	สาธารณรัฐเยอรมนี	สาธารณรัฐฟินแลนด์	ประเทศไทย
ไม่ได้ระบุจำนวนเงินที่จะต้องใช้ แต่มีเจ้าหน้าที่ตรวจสอบ เพื่อควบคุมการจ่ายเงินไม่ให้เกินบัญชี	ผู้ต้องขังได้รับอนุญาตให้ซื้อสิ่งของที่เป็น 1. ผู้ต้องโทษที่ชราหรือพิการหรือไม่เคยได้รับค่าชดเชยการตกงานเลย ให้มีสิทธิได้รับเงินติดกระเป๋าไปตามสมควร เงินติดกระเป๋านี้ให้ใช้กรณีผู้ต้องโทษที่ไม่ได้รับค่าแรงสำหรับทำงาน 2. ผู้ต้องโทษมีสิทธิได้รับเงินเดือนประจำจากรัฐตามกฎหมายรายเดือน และใช้เงินติดกระเป๋าสำหรับจับจ่ายสิ่งของ	เฉพาะเรือนจำปิดที่มีการควบคุมการใช้จ่ายในส่วน of เรือนจำเปิดไม่มีการควบคุมการใช้จ่าย	ระเบียบว่าด้วยการรับจ่ายเงินฝากของผู้ต้องขัง พ.ศ. 2559 (ฉบับที่ 2) ควบคุมค่าใช้จ่าย ให้ใช้ไม่เกินวันละ 300 บาท

4.4 สิทธิในการรับโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์

ปัญหาความไม่สะดวกในการ โอนเงินสำหรับผู้ต้องขังของไทย ปัจจุบันยังไม่มี การเพิ่ม ทางเลือกให้กระทำได้ มีเพียงการส่งธนาคติและการนำเงินไปฝากที่เรือนจำ ทำให้ผู้ฝากเงินจะต้อง เดินทางไปไปรษณีย์หรือไปที่เรือนจำ ซึ่งเรือนจำหลายแห่งต้องรองรับบริการให้แก่ญาติที่มาฝาก เงินจำนวนมาก หากพิจารณาการนำกระบวนการทางอิเล็กทรอนิกส์มาช่วยอำนวยความสะดวกจะเป็น การช่วยลดภาระด้านการทำงาน ด้านเวลา หรือการดูแลด้านอื่นที่เป็นประโยชน์มากกว่าการใช้ เวลารับฝากเงินในเรือนจำ

ในสหรัฐอเมริกา มีการศึกษาถึงความไม่เป็นธรรมที่ญาติของผู้ต้องขังได้รับผลกระทบจาก การถูกหักค่าธรรมเนียมการฝากเงินให้ผู้ต้องขังผ่านบริษัทเอกชน เนื่องจากญาติผู้ต้องขังไม่ได้มี ฐานะทางการเงินที่ดีเสมอไป และญาติผู้ต้องขังทุกคนคือผู้บริโภคคนหนึ่งที่ไม่ควรถูกเอาเปรียบ เปรียบจากการคิดค่าธรรมเนียมอย่างไม่เป็นธรรมนี้ จึงมีแนวคิดในการปฏิรูประบบเงินฝากเป็นการฝาก แบบอิเล็กทรอนิกส์เพื่อให้เงินฝากนั้นเข้าบัญชีของผู้ต้องขังโดยตรงแทนการส่งธนาคติซึ่งยังคงใช้ อยู่ในปัจจุบัน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการฝากเงินเข้าบัญชีผู้ต้องขังอีกช่องทางหนึ่ง และใช้จ่ายผ่าน บัตรเงินสดสำหรับการซื้อของในเรือนจำ อีกทั้งเป็นการรับประกันว่าผู้บริโภคที่หมายถึงญาติและผู้ ต้องขังจะได้รับความเป็นธรรมจากการปฏิบัติเรื่องค่าธรรมเนียม เพราะถึงแม้ว่าจะมีการหัก เปอร์เซ็นต์จากผู้ต้องขังแล้วก็ตาม แต่ถ้าใช้กระบวนการทางอิเล็กทรอนิกส์นั้น ไม่ต้องเสีย ค่าธรรมเนียมซ้ำซ้อนอีก การจัดทำโมเดลนี้เพื่อให้เป็นบรรทัดฐานของเรือนจำทุกแห่งได้ปฏิบัติตาม

Akenhead, Catherine E. (2017) จากโรงเรียนสอนกฎหมายจอร์จ วอชิงตัน เป็นผู้ ที่ทำการศึกษาศาสนาญาติที่มาเยี่ยมผู้ต้องขัง ได้สังเกตเห็นความเสียเปรียบและการเสียค่าธรรมเนียมที่ไม่ เป็นธรรมจำนวนมาก จึงได้ร่างกฎระเบียบขึ้นใหม่ เพื่อเป็นข้อตกลงในทางสัญญา ระหว่างรัฐ เรือนจำและบริษัทเอกชน เป็นการตกลงกันควบคุมการหักค่าธรรมเนียมอย่างไม่เป็นธรรมในการ ฝากเงินของญาติผู้ต้องขัง โดยได้ร่างระเบียบเพื่อคุ้มครองผู้บริโภคไว้ดังนี้ (1) กำหนดจำนวนเงินค่า คอมมิชชั่นที่ทางเรือนจำจะได้รับจากบริษัทเอกชนให้ชัดเจน (2) ให้มีคำสั่งจัดประกวดราคาเพื่อทำ สัญญากับบริษัทเอกชน (3) มีการชี้แจงเพื่อผู้บริโภคสามารถตรวจสอบได้

เครือข่ายออสมเตเลีย ให้สิทธิผู้ต้องขังในการฝากเงินเข้าบัญชีโดยการส่งจ่ายเช็คและนำไป เคลียร์ร่วมกับธนาคารเพื่อให้เงินเข้ามาในบัญชีผู้ต้องขังก่อนจึงจะมีสิทธิใช้เงินนั้น ได้ หรือการส่งทาง ไปรษณีย์โดยผู้โอนต้องแจ้งจำนวนเงิน แจ้งชื่อผู้ต้องขังรวมถึงการส่งทางธนาคติด้วย ส่วนบุคคลที่ เป็นผู้นำฝากเงิน อาจจะเป็นเพื่อนหรือสมาชิกในครอบครัวของผู้ต้องขัง

สำหรับเรือนจำในประเทศไทย ยังไม่มีการนำระบบการฝากเงินให้ผู้ต้องขังโดยตรง เพราะยังไม่อนุญาตให้ผู้ต้องขังมีบัญชีเงินฝากส่วนตัวกับธนาคารโดยตรง และต้องถือว่าเป็นเรื่องใหม่ที่ยังไม่เคยมีการนำมาใช้กับงานราชทัณฑ์ เพราะต้องอาศัยเทคโนโลยีสมัยใหม่เข้ามาช่วย แต่อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยมีความเห็นว่ากรมราชทัณฑ์ควรจะเปลี่ยนระบบการฝากเงินให้กับผู้ขังได้หลาย ๆ ช่องทาง ซึ่งการเปลี่ยนแปลงระบบการโอนเงินอาจมีความยุ่งยากในระยะแรก แต่จะเกิดความสะดวกต่อการทำงานและตรวจสอบสามารถสอบความผิดพลาดหรือควบคุมการทุจริตได้ดีกว่าระบบที่เป็นอยู่ปัจจุบัน และเพื่อความสอดคล้องในการพัฒนาระบบการเงินของผู้ต้องขังในประเทศและในระดับโลกที่เรียกว่า สังคมไร้เงินสด ซึ่งน่าจะมีความเหมาะสมกับเรือนจำเป็นอย่างมาก เพราะเงินเป็นสิ่งของต้องห้ามนำเข้าไปในเรือนจำ

เมื่อเปรียบเทียบแนวคิดการโอนเงินแบบเสียดำธรรมนิยมราคาแพงของสหรัฐอเมริกากับการเสียดำจ่ายในการเดินทางไปที่ไปรษณีย์ หรือการเดินทางมาที่เรือนจำเพื่อนำเงินสดมาฝากไว้กับเจ้าหน้าที่ของเรือนจำตามระเบียบของไทย จึงมีความเห็นว่าการฝากเงินให้ผู้ต้องขังของไทยนั้นเป็นปัญหาและอุปสรรคทั้งด้านการเดินทาง การเสียเวลาและเสียดำจ่ายเพิ่มขึ้น และหากมีการเปลี่ยนแปลงวิธีการฝากเงินผ่านระบบ ATM หรือระบบอิเล็กทรอนิกส์อื่น ๆ หรือจะอำนวยความสะดวกในการโอนเงินตามวิธีการแบบเครื่องรัฐออสเตรเลีย จะทำให้เจ้าหน้าที่เรือนจำไม่ต้องเดินทางไปทำการไปรษณีย์ จะเป็นการสะดวกและช่วยลดเวลาการทำงานได้มากขึ้น

ผู้วิจัยมีความเห็นว่า ทางเรือนจำสามารถนำเสนอแผนงานการนำระบบการโอนเงินแบบอิเล็กทรอนิกส์ต่อหน่วยงานต้นสังกัดเพื่อให้มีการเปลี่ยนแปลงระบบเงินให้มีความทันสมัย อำนวยความสะดวกให้แก่ญาติที่อยู่ห่างไกล รวดเร็ว โปร่งใสและตรวจสอบได้

ตารางที่ 4.4 เปรียบเทียบสิทธิในการรับโอนเงินทางอิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งประโยชน์ดังกล่าวจะเป็นผลดีต่อญาติผู้ต้องขังที่ไม่ต้องเดินทางไกลและเจ้าหน้าที่ราชทัณฑ์ทำงานได้สะดวกมากขึ้น

เครือรัฐออสเตรเลีย	สาธารณรัฐฟินแลนด์	สหรัฐอเมริกา	ประเทศไทย
ผู้ต้องขังมีบัญชีธนาคารส่วนตัว และมีช่องทางการโอนเงินเพิ่มขึ้น เช่น การส่งจ่ายเช็ค	ผู้ต้องขังมีบัญชีธนาคารส่วนตัว	ผู้ต้องขังมีบัญชีธนาคารส่วนตัว	ผู้ต้องขังไม่มีบัญชีธนาคารส่วนตัวจึงไม่สามารถรับโอนเงินเข้าบัญชีโดยตรง แต่ต้องโอนเข้าบัญชีธนาคารในชื่อของเรือนจำหรือธนาณัติ หรือ นำเงินสดมาฝากที่เรือนจำ